Information Technology Officer Question Paper PDF

www.examphase.com

Post Name Information Technology Officer

Section: Information Technology Officer

Q.1 The word 'jurisprudence' refers to two different things:

Ans

1. Indian Evidence Act, 1872

2. Cybercrime

1. IT (Amendment) Act, 2008

2. Cyber Law

1. The philosophy of law, or legal theory

2. Case law

1. IT Act, 2000

2. Cyber law

Question ID: 396867713

Q.2 What is the full form of CRAT?

Ans X 1. Cyber Regulate Appellate Terms

X 2. Cyber Reference Application Turing

3. Cyber Regulations Appellate Tribunal

X 4. Cyber Read Append Trash

Question ID: 396867711

Q.3 Maryland Computer Fraud Statistics percentage of total fraud reported in 2003 was:

Ans X 1. 36%

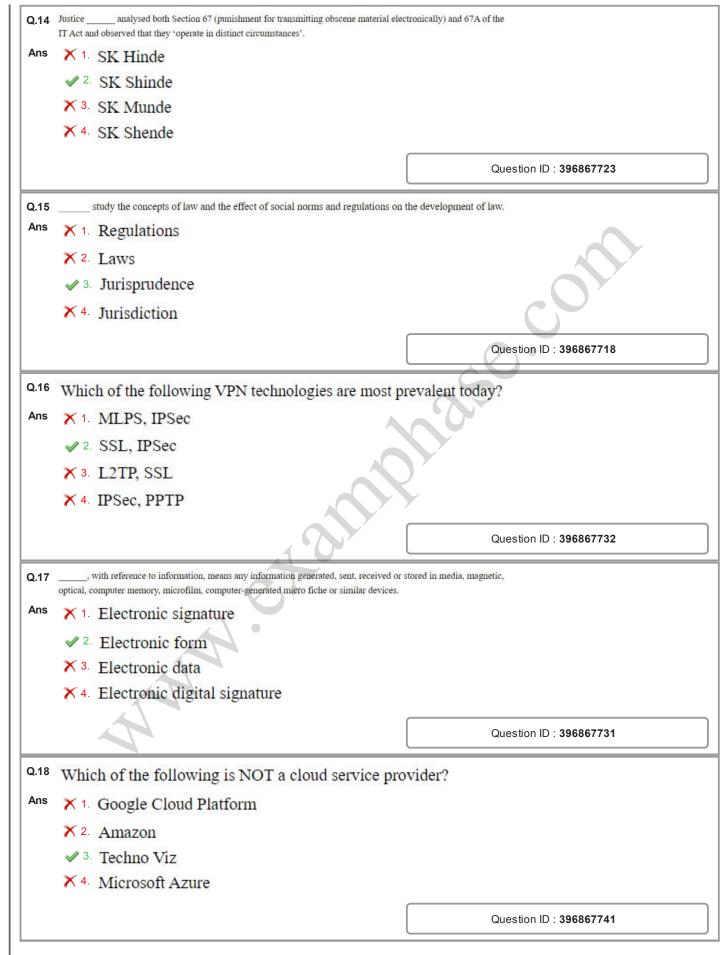
× 2. 12%

√ 3. 38%

X 4. 40%

Q.4	Select the driving force of cyberspace from the following that indicates the difficulty in ident	ifying a user or a location.		
Ans	★ 1. Asymmetry			
	★ 2. Asynchronous			
	X⁴ Abstract			
		Question ID : 396867710		
Q.5 Ans	The first draft was created by the Ministry of Commerce, Government of India as, 1998.			
	 ★ 1. Ministry of Information Technology ★ 2. E-Commerce Act 			
	X 3. Ministry of Commerce X 3. Ministry of Commerce			
	★ 4. Ministry of Telecommunication			
		Question ID : 396867719		
Q.6	provided a useful analogy to describe the difference between the	internet and the web.		
Ans	X 1. Tim Cook			
	∠ 2. Charles Babbage			
	X 3. Edward Snowden A 3. Edward Snowden			
	✓ 4. John Naughton			
		Question ID : 396867720		
		- R - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1		
Q.7	heads the Cyber-Crime and Intellectual Property Theft Prevention and Education Department of Justice.	cation Project, funded by the		
Ans	★ 1. Business Software Allocation Organisation			
	➤ 2. Business Software Applications			
	★ 3. Business Software Association			
	4 Business Software Alliance			
		Question ID : 396867717		
Q.8	The word cyberspace first made its appearance in which of the following so	cience fiction books?		
Ans	1. William Gibson's Count Zero			
	2. William Gibson's Necromancer			
	3. Ben Buchanan's The Hacker and the State: Cyber Attacks and the New Normal of Geopolitics			
	4. George Kostopoulos' Cyberspace and Cybersecurity			
	Note: For this question, discrepancy is found in question/answer. Full awarded to all candidates.	Marks is being		
004	ad from yayay ayamphasa aam	Question ID : 396867709		
uau	ed from www.examphase.com			

The Information Technology (Security Procedure) Rules, 2004 came into force on: X 1. 28 October 2004 × 2. 26 October 2004 × 3. 30 October 2004 4. 29 October 2004 Question ID: 396867715 Q.10 What is the full form of UNCITRAL? ✓ 1 United Nations Commission on International Trade Law X 2. United National Commission on International Trade Law X 3. United Nations Commission on International Traders Law ★ 4. United Nations Commission on International Trading Law Question ID: 396867721 Q.11 Karnataka High Court laid down that ATMs are NOT computers, but are electronic devices under which of the following Acts? Ans X 1. Karnataka Sales Tax Act, 1960 X 2. Karnataka Sales Tax Act, 2000 X 3. Karnataka Sales Tax Act, 1958 4. Karnataka Sales Tax Act, 1957 Question ID: 396867714 Q.12 of the IT Act deals with cyber terrorism. Ans X 1. Section 66 G X 2. Section 66 H √ 3. Section 66 F X 4. Section 66 I Question ID: 396867722 Q.13 Communication facilities include the , modems and other devices that enable a computer to communicate with other computers. Ans X 1. VIC √ 2. NIC X 3. DIC X 4. WIC Question ID: 396867712



Q.19 A network alerts when a buffer overflow attempt occurs against a database server. ✓ 1 intrusion detection sensor × 2. intrusion detection scanner × 3. intrusion tracker × 4. instruction detector Question ID: 396867728 Q.20 The XXE (XML external entity) attack vector is an: Ans 1. XML processor 2. XML application 3. XML parser XML compiler Note: For this question, discrepancy is found in question/answer. Full Marks is being awarded to all candidates. Question ID: 396867725 Q.21 The searches for or segregates relevant and non-relevant information/data on computers. ★ 1. forensic inspector × 2. forensic scientist × 3. forensic officer Question ID: 396867739 Q.22 SET stands for: Ans X 1 Someone Else Thinking ✓ 2. Secure Electronic Transfer ★ 3. Secure Electronic Tunneling ★ 4. Super Electronic Tunneling Question ID: 396867734 Q.23 What is the full form of TOR? Ans X 1. The Onion Root × 2. The Onion Routing X 3. The Onion Route ✓ 4 The Onion Router Question ID: 396867737 Downloaded from www.examphase.com

Q.24 Which of the following commercial products could be considered spyware? X 1. Net Stagger × 2. Data connector X 3. Trojacom ✓ 4. pcAnywhere Question ID: 396867736 All of the following is/are general service(s) that e-Government provides, EXCEPT: Ans ✓ 1. check your grades X 2. renew driver's license X 3. file taxes × 4 renew vehicle registration Question ID: 396867733 Q.26 What is the full form of SPF? ★ 1. Security Processing Framework ★ 2. Security Programming Framework ★ 3. Security Privacy Framework ✓ 4. Security Policy Framework Question ID: 396867729 use very rich UI features such as Flash, ActiveX Controls or Applets as their primary interfaces to web applications. Q.27 ★ 1. Rich Internal Applications (RIA) × 2. Rich Internet Appliances (RIA) X 3. Reach Internet Applications (RIA) 4. Rich Internet Applications (RIA) Question ID: 396867726 Q.28 What is an anonymous login in FTP? ✓ 1. The username and password are anonymous. X 2. The username and password are FTP. X 3. The username and password are blank. **X** 4. The username and password is admin and password, respectively. Question ID: 396867724 Downloaded from www.examphase.com

Q.29 is the portion of the web that is NOT searchable by ordinary search engines. X 1. Surface web Ans X 2. Freenet X 3. Internet ✓ 4. Deep web Question ID: 396867743 is a language for querying XML documents and is similar to SQL statements, where we can supply certain Q.30 information (parameters) and fetch rows from the database. Ans X 1. XML X 2. XHTML X 3. SQL ✓ 4. XPATH Question ID: 396867727 Q.31 Key logger is: Ans X 1. a software X 2. a firmware ✓ 3. both software and hardware X 4. a hardware Question ID: 396867738 Q.32 Which of the following tools is used for forensic investigation? Ans X 1. Metasploit X 2. Burp Suite X 3. Sqlmap 4. Autopsy Question ID: 396867740 Q.33 What is one thing that a Trojan does? X 1. Causes your power supply to overheat × 2. Protects your computer from advertisements 3. Logs your keystrokes X 4. Improves virtual memory efficiency Question ID: 396867735 Q.34 What is an attrition attack? Ans An attack that employs DoS attack methods to compromise, degrade or destroy systems, networks or services. An attack that employs SQL injection methods to compromise, degrade or destroy systems, networks or services. An attack that employs memory attack methods to compromise, degrade or destroy systems, networks or services. An attack that employs brute force methods to compromise, degrade or destroy systems, networks or services. Question ID: 396867730 Q.35 Which of the following types of cryptography is used in Digital Signatures for validating the authenticity and integrity ★ 1 Digital certificates ✓ 2. Public key X 3. Private key X 4. Digital key Question ID: 396867742 Q.36 Sim card stores all the user-related data that is relevant for a system in mobile computing. × 1 mobile network × 2. communication × 4. mobile network protocol Question ID: 396867751 Q.37 Registers are temporary storage areas that hold data, keep track of , and hold the location and results of these operations. X 1 data bytes ✓ 2. instructions X 3. data pointers X 4. data sets Question ID: 396867745

Q.38	A is a wire or set of wires used to transfer information from the CPU to an exkeyboard, modem, scanner and some types of printers.	xternal device such as a mouse,
Ans	★ 1 parallel connection	
	× 2. duplex connection	
	✓ 3. serial connection	
	★ 4. half-duplex connection	
		Question ID : 396867747
Q.39	creates a secure channel between two comm	municating parties.
Ans	★ 1. Integrity	
	× 2. Availability	
		~0'
	★ 4. Cryptography	
	Cryptography	
		Question ID : 396867752
Q.40	The special tool used to access the deep web and the da	rk web is known as:
Ans	★ 1. Firefox Browser	
	✓ 2. Tor Browser	
	X 3. Chrome Browser → 1. Chrome Browser	
	★ 4. Opera Browser	
	1,00	Question ID : 396867744
		Question D . 330007744
Q.41	The diagnosis practice is usually called	
Ans	× 1. diagnosis	
	★ 2. setting management	
	× 3. control panel	
	✓ 4. troubleshooting	
		Question ID : 396867749
Q.42	Which of the following shortcut keys is used to switch bet	ween open windows?
Ans	✓ 1. Alt+Tab	
	× 2. Ctrl+Alt+Tab	
	X 3 Shift+Alt+Tab	
	× 4. Alt+Tab+Shift	
		Question ID : 396867750
1		

Q.43 is a system utility for analysing local volumes an areas of storage on a hard disk. Ans × 1 Disk fragmentation X 2. Disk analyzer X 3. Disk partition 4 Disk defragmenter Question ID: 396867748 is a device that converts information generated by the computer into visual information called a monitor. Ans 1. Video Graphics Adapter 2. Graphics card 3. Intel On-chip Graphics card 4 Visual Display Units Note: For this question, discrepancy is found in question/answer. Full Marks is being awarded to all candidates. Question ID: 396867746 Q.45 A processor with a 64-bit data bus contains how many memory banks? Ans X 1. 4 X 2. 2 √ 3. 8 X 4. 6 Question ID: 396867753 TD2u software acquisition tool is: X 1 a software X 2. an IoT device √ 3. a hardware X 4. a firmware Question ID: 396867755 Dimensions of TD2u is: \times 1. 7.65 in (L) \times 5 in (W) \times 2.25 in (H) \times 2. 5.65 in (L) \times 5 in (W) \times 11.25 in (H) \times 3. 8.65 in (L) \times 5 in (W) \times 2.25 in (H) \checkmark 4. 5.65 in (L) × 5 in (W) × 2.25 in (H) Question ID: 396867759 Downloaded from www.examphase.com

```
Q.48 The storage temperature range of TD2u is:
Ans X 1. −40°C to 80°C
     × 2. −40°C to 90°C
     × 3. −40°C to 170°C

√ 4. −40°C to 70°C

                                                                       Question ID: 396867762
Q.49 Which of the following is NOT a feature of TD2u?
Ans
     X 1. Format
     2. Data recovery

★ 3. Disk-to-disk (clone) duplication

★ 4. Disk-to-file (image) duplication

                                                                       Question ID: 396867763
    DC output voltage of TD2u is:
Ans \times 1. +5/20V @2A (spin-up)
     × 2. +5/130V @2A (spin-up)
     × 3. +5/120V @2A (spin-up)

√ 4. +5/12V @2A (spin-up)

                                                                       Question ID: 396867757
Q.51
    The Falcon®-NEO achieves imaging speeds surpassing:

√ 1. 50 GB/min

     × 2. 90 GB/min
     X 3. 70 GB/min
     X 4. 150 GB/min
                                                                       Question ID: 396867764
Q.52 The Falcon-NEO supports logical imaging (using file-to-file mode) from drives formatted to which of the file systems?
Ans

✓ 1. APFS

     X 2. EXT3
     X 3. EXT
     X 4. NTFS
                                                                       Question ID: 396867765
```

Q.53 Which of the following is the cumulative speed of imaging of Atola TaskForce? X 1 35 TB/hour × 2. 45 TB/hour X 4. 25 TB/hour Question ID: 396867766 Q.54 The operating temperature range of TD2u is: √ 1. 0°C to 40°C ambient (room temperature) X 2. 0°C to 20°C ambient (room temperature) X 3. 0°C to 50°C ambient (room temperature) ★ 4. 0°C to 30°C ambient (room temperature) Question ID: 396867760 DC input voltage of TD2u is: X 1. 20 VDC (min) to 36 VDC (max) ✓ 2. 13 VDC (min) to 36 VDC (max) ★ 3. 20 VDC (min) to 50 VDC (max) ★ 4. 50 VDC (min) to 80 VDC (max) Question ID: 396867756 Q.56 EnCase Forensic Imager can acquire local drives and is perfect for triaging a computer or hard drive to view and Ans X 1. files; folder ✓ 2. folder structures: metadata X 3. local disk; hard drive ★ 4 disk fragmentation; recovery Question ID: 396867768 Q.57 Which of the following is NOT a user interface? X 1. Menu driven ✓ 2. Data line ★ 3. Command-line X 4. Graphical user Question ID: 396867754 Downloaded from www.examphase.com

Q.58 The power of TD2u is: Ans X 1. 12 watts typical operating (not including drive power) × 2. 13 watts typical operating (not including drive power) ★ 3. 10 watts typical operating (not including drive power) Question ID: 396867761 What type of RAM is used in Atola TaskForce? Ans X 1. DEE-RAM X 2. ES-RAM X 3. DDR4 ✓ 4. ECC Question ID: 396867767 DC output (per drive) of TD2u is: Ans × 1. +5/11V @1A (continuous) × 2. +5/22V @1A (continuous) × 4. +5/10V @1A (continuous) Question ID: 396867758 Q.61 Which of the following is the correct SQL Join syntax for Equi Join statement? Ans Select empid, ename, sal, dname from employee x, department y where (x.deptno Equi Join y.deptno); **X** 2. Select empid, ename, sal, dname from employee x, department y where x.deptno Equi y.deptno; **X** 3. Select empid, ename, sal, dname from employee x, department y where x.deptno == y.deptno; Select empid, ename, sal, dname from employee x, department y where x.deptno = y.deptno; Question ID: 396867775

Q.62	How many primary keys we can add to a table?	
Ans	X 1. 4	
	★ 2. 2	
	✓ 3. 1	
	★ 4. 9	
		Question ID : 396867776
Q.63	ROLLBACK and SAVEPOINT arecom	mands.
Ans	✓ 1. TCL	
	× 2. DML	
	× 3. DDL	
	× 4. DCL	
		Question ID : 396867778
		•
Q.64	For interfacing, RDBMS uses which of the following	ng languages?
Ans	X 1. MYSQL	
	✓ 2. SQL	
	X 3. NoSQL A	Y
	X 4. ORACLE	
		Question ID : 396867770
Q.65	Which of the following statements is true concerning	ng subqueries?
	X 1.	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
	Cannot return the same result as a query that is not	a subquery
	★ 2. Parenthesis is not mandatory for sub-queries	
	★ 4. Does not start with the word SELECT	
		Question ID : 396867777
Q.66	SQL is used:	
Ans	1. as a special database language to manage dat	abases
	★ 2. to markup language for websites	
	★ 3. to clean data from the database	
	★ 4. to exchange data between two points	
		0 " " "
		Question ID : 396867769

Q.67 What is the output of the following SQL statement?

Consider 50 records in the employee table.

Select * from employee;

Ans

- X 1. No output from the employee table
- ✓ 2. Retrieves all records from the employee table
- **×** 3. Retrieves the last 5 records from the employee table
- ★ 4. Retrieves the first 5 records from the employee table

Question ID: 396867772

Q.68

EMPID	ENAME	AGE	SAL	Address
1001	John	34	9000	Pune
1002	Smith	32	7000	Mumbai
1003	Scott	28	5000	Pune
1004	Tiger	38	14000	Hyd
1005	Tonny	42	18000	Hyd
1006	Biden	47	20000	Pune

Consider the above table 'employee'.

What will be the output of the following SQL statement? select count(*) from employee;

Ans

- **1.** 6
- X 2. 0
- X 3. 5
- X 4. 10

Question ID: 396867773

Q.69 Which of the following is a DDL statement/command?

Ans

- X 1. Rollback
- ✓ 2. Create
- X 3. Commit
- ★ 4. Savepoint

empid	ename	age	sal	address
1001	John	34	9000	Pune
1002	Smith	32	7000	Mumbai
1003	Scott	28	5000	Pune
1004	Tiger	38	14000	Hyd
1005	Tonny	42	18000	Hyd
1006	biden	47	20000	Pune

Consider the above table 'employee'.

What will be the output of the following SQL statement?

Select * from employee where ename like '%n';

Ans X 1. John

Q.70

X 2. John, Tonny, biden

X 3. John, Tonny

Read the following information carefully and answer the given questions.

Volcanoes show us a glimpse of what is deep in the Earth below. They also show us how powerful nature can be. Studying volcanoes is exciting but can also be dangerous.

According to my calculations – based on a range of media reports and books -31 volcanologists have died over the past 60 years while they were studying volcanoes.

These have been tragic events for their families and their co-workers. The period with the most volcano-scientists killed was between 1991 and 1993: 12 people died in four separate eruptions.

Two of these eruptions have become the most famous: one in 1991 at Mount Unzen, Japan, and one in 1993 at Galeras, Colombia.

At the Mount Unzen eruption, a sticky lava dome made up of hot fluid rock with crystals and gases built up on its top. When the dome grows really tall, it becomes unstable and collapses. This causes a big flow of pieces of the domes mixed with hot gases travelling really fast down the mountain. This is called a pyroclastic flow.

Two famous volcanologists who made awesome videos about erupting volcanoes, were caught and killed by such a pyroclastic flow at Mount Unzen.

The eruption at Galeras was one of the most powerful it had experienced in five years. However, no one saw it coming. At the time, 70 volcanologists were on the mountain studying it as part of a United Nations volcano hazard conference.

Sadly, it erupted with a big explosion when two scientists were in the crater and they died. Four others were killed by ballistic blocks, called bombs, that hit them like cannon balls. One survivor, Dr. Stanley Williams, who was also badly hit during the explosion, wrote a book about it.

There are more than 2000 people around the world studying volcanoes and most of them have to get close to a volcano from time to time, but only 31 have been killed on the job in 60 years.

It is not safe to go up any volcano, but as long as you respect the volcano and keep an eye on any signs of activity, you could still live another day.

SubQuestion No: 71

Q.71 Which of the following statements supports the given sentence from the passage?

"Studying volcanoes is exciting."

Ans

- Volcanoes show us how nature holds every element inside earth and how powerful it is.
- Studying volcanoes helps in identifying the potential of many dormant volcanoes.
- Research work on volcanoes has helped many volcanologists in becoming an author.
- Volcano eruption provides information regarding many chemicals.

Read the following information carefully and answer the given questions.

Volcanoes show us a glimpse of what is deep in the Earth below. They also show us how powerful nature can be. Studying volcanoes is exciting but can also be dangerous.

According to my calculations – based on a range of media reports and books -31 volcanologists have died over the past 60 years while they were studying volcanoes.

These have been tragic events for their families and their co-workers. The period with the most volcano-scientists killed was between 1991 and 1993: 12 people died in four separate eruptions.

Two of these eruptions have become the most famous: one in 1991 at Mount Unzen, Japan, and one in 1993 at Galeras, Colombia.

At the Mount Unzen eruption, a sticky lava dome made up of hot fluid rock with crystals and gases built up on its top. When the dome grows really tall, it becomes unstable and collapses. This causes a big flow of pieces of the domes mixed with hot gases travelling really fast down the mountain. This is called a pyroclastic flow.

Two famous volcanologists who made awesome videos about erupting volcanoes, were caught and killed by such a pyroclastic flow at Mount Unzen.

The eruption at Galeras was one of the most powerful it had experienced in five years. However, no one saw it coming. At the time, 70 volcanologists were on the mountain studying it as part of a United Nations volcano hazard conference.

Sadly, it erupted with a big explosion when two scientists were in the crater and they died. Four others were killed by ballistic blocks, called bombs, that hit them like cannon balls. One survivor, Dr. Stanley Williams, who was also badly hit during the explosion, wrote a book about it.

There are more than 2000 people around the world studying volcanoes and most of them have to get close to a volcano from time to time, but only 31 have been killed on the job in 60 years.

It is not safe to go up any volcano, but as long as you respect the volcano and keep an eye on any signs of activity, you could still live another day.

SubQuestion No: 72

Q.72 According to the passage, which of the following statement is NOT correct?

Ans

- Most volcano scientists were killed between 1991 –
- ✓ 2. The eruption of Galera was predicted beforehand
- X 3. Dr. Stanley William, one of the survivors has also written a book
- ★ 4. Studying volcanoes can be dangerous

Read the following information carefully and answer the given questions.

Volcanoes show us a glimpse of what is deep in the Earth below. They also show us how powerful nature can be. Studying volcanoes is exciting but can also be dangerous.

According to my calculations – based on a range of media reports and books -31 volcanologists have died over the past 60 years while they were studying volcanoes.

These have been tragic events for their families and their co-workers. The period with the most volcano-scientists killed was between 1991 and 1993: 12 people died in four separate eruptions.

Two of these eruptions have become the most famous: one in 1991 at Mount Unzen, Japan, and one in 1993 at Galeras, Colombia.

At the Mount Unzen eruption, a sticky lava dome made up of hot fluid rock with crystals and gases built up on its top. When the dome grows really tall, it becomes unstable and collapses. This causes a big flow of pieces of the domes mixed with hot gases travelling really fast down the mountain. This is called a pyroclastic flow.

Two famous volcanologists who made awesome videos about erupting volcanoes, were caught and killed by such a pyroclastic flow at Mount Unzen.

The eruption at Galeras was one of the most powerful it had experienced in five years. However, no one saw it coming. At the time, 70 volcanologists were on the mountain studying it as part of a United Nations volcano hazard conference.

Sadly, it erupted with a big explosion when two scientists were in the crater and they died. Four others were killed by ballistic blocks, called bombs, that hit them like cannon balls. One survivor, Dr. Stanley Williams, who was also badly hit during the explosion, wrote a book about it.

There are more than 2000 people around the world studying volcanoes and most of them have to get close to a volcano from time to time, but only 31 have been killed on the job in 60 years.

It is not safe to go up any volcano, but as long as you respect the volcano and keep an eye on any signs of activity, you could still live another day.

SubQuestion No:73

Q.73 What is the synonym of the word- 'sticky' as used in the passage?

Ans X 1. Effortless

✓ 2. Adhesive

X 3. Putrid

X 4. Parched

Read the following information carefully and answer the given questions.

Volcanoes show us a glimpse of what is deep in the Earth below. They also show us how powerful nature can be. Studying volcanoes is exciting but can also be dangerous.

According to my calculations – based on a range of media reports and books -31 volcanologists have died over the past 60 years while they were studying volcanoes.

These have been tragic events for their families and their co-workers. The period with the most volcano-scientists killed was between 1991 and 1993: 12 people died in four separate eruptions.

Two of these eruptions have become the most famous: one in 1991 at Mount Unzen, Japan, and one in 1993 at Galeras, Colombia.

At the Mount Unzen eruption, a sticky lava dome made up of hot fluid rock with crystals and gases built up on its top. When the dome grows really tall, it becomes unstable and collapses. This causes a big flow of pieces of the domes mixed with hot gases travelling really fast down the mountain. This is called a pyroclastic flow.

Two famous volcanologists who made awesome videos about erupting volcanoes, were caught and killed by such a pyroclastic flow at Mount Unzen.

The eruption at Galeras was one of the most powerful it had experienced in five years. However, no one saw it coming. At the time, 70 volcanologists were on the mountain studying it as part of a United Nations volcano hazard conference.

Sadly, it erupted with a big explosion when two scientists were in the crater and they died. Four others were killed by ballistic blocks, called bombs, that hit them like cannon balls. One survivor, Dr. Stanley Williams, who was also badly hit during the explosion, wrote a book about it.

There are more than 2000 people around the world studying volcanoes and most of them have to get close to a volcano from time to time, but only 31 have been killed on the job in 60 years.

It is not safe to go up any volcano, but as long as you respect the volcano and keep an eye on any signs of activity, you could still live another day.

SubQuestion No:74

Q.74 How many volcanologists were studying the Galeras volcano as a part of United Nations volcano hazard conference?

Ans

X 1. 12

X 2. 3

J 3. 70

X 4. 60

Read the following information carefully and answer the given questions.

Volcanoes show us a glimpse of what is deep in the Earth below. They also show us how powerful nature can be. Studying volcanoes is exciting but can also be dangerous.

According to my calculations – based on a range of media reports and books -31 volcanologists have died over the past 60 years while they were studying volcanoes.

These have been tragic events for their families and their co-workers. The period with the most volcano-scientists killed was between 1991 and 1993: 12 people died in four separate eruptions.

Two of these eruptions have become the most famous: one in 1991 at Mount Unzen, Japan, and one in 1993 at Galeras, Colombia.

At the Mount Unzen eruption, a sticky lava dome made up of hot fluid rock with crystals and gases built up on its top. When the dome grows really tall, it becomes unstable and collapses. This causes a big flow of pieces of the domes mixed with hot gases travelling really fast down the mountain. This is called a pyroclastic flow.

Two famous volcanologists who made awesome videos about erupting volcanoes, were caught and killed by such a pyroclastic flow at Mount Unzen.

The eruption at Galeras was one of the most powerful it had experienced in five years. However, no one saw it coming. At the time, 70 volcanologists were on the mountain studying it as part of a United Nations volcano hazard conference.

Sadly, it erupted with a big explosion when two scientists were in the crater and they died. Four others were killed by ballistic blocks, called bombs, that hit them like cannon balls. One survivor, Dr. Stanley Williams, who was also badly hit during the explosion, wrote a book about it.

There are more than 2000 people around the world studying volcanoes and most of them have to get close to a volcano from time to time, but only 31 have been killed on the job in 60 years.

It is not safe to go up any volcano, but as long as you respect the volcano and keep an eye on any signs of activity, you could still live another day.

SubQuestion No: 75

Q.75 What conclusion can be drawn from the given passage?

Ans

- It is safe to study volcano as long as volcanologists are keeping an eye on any signs of activity.
- Being a volcanologist is a constant mental as well as physical pain.
- One should not carry out any research or study around active volcano.
- X 4. It is unsafe for volcanologist to study volcanoes and they should leave this job immediately.

^{Q.76} 'ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਹਦੀ ਅੱਖ ਨਾ ਲਗੀ।' ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ: ✓ 1. The whole night she could not sleep X 2. The whole night she could not slept X 3. The full night she has not sleep ★ 4. The whole night she can not sleep Question ID: 396867786 'ਅਚਾਨਕ ਉਹ ਬੜੀ ਡਰ ਗਈ।' ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ: X 1. Suddenly she has became very scared. ✓ 2. Suddenly she got so scared. ★ 3. Suddenly she become so scared. ★ 4. Suddenly she became very scared. Question ID: 396867787 ^{Q.78} 'ਚੇਤਨਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ: X 1. Thoughtfulness X 2. Grievous X 3. Remembrance ✓ 4. Consciousness

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਉ:

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਗਦਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖੀਆਂ ਤਰਜ਼ਾਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਰਨ ਜਾਂ ਵਖਿਆਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਭਵਜਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਡੂਬੋਣਾ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚਲੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਕਵੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ 'ਕੱਚੀ ਬਾਈ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਨਾਲ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਹੀ ਖੁਲ੍ਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਖੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਤਾਨਪੁਰੇ ਅਤੇ ਤਬਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਾਧਨਾ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਸਰੋਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ।

SubQuestion No: 79

^{Q.79} ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?

Ans

- 🗸 1 ਸੌਖੀਆਂ ਤਰਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਾਇਨ
- 🗡 2. ਗੁਰਬਾਈ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ
- X ₃ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਧੁਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
- 🗡 4 ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਉ:

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਗਦਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖੀਆਂ ਤਰਜ਼ਾਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਰਨ ਜਾਂ ਵਖਿਆਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਭਵਜਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਡੂਬੋਣਾ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚਲੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਕਵੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ 'ਕੱਚੀ ਬਾਈ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਨਾਲ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਹੀ ਖੁਲ੍ਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਖੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਤਾਨਪੁਰੇ ਅਤੇ ਤਬਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਾਧਨਾ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਸਰੋਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ।

SubQuestion No: 80

^{Q.80} ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ:

Ans

- √¹ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ
- 🗙 2. ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ
- X 3. ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ
- X 4. ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਉ:

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਗਦਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖੀਆਂ ਤਰਜ਼ਾਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਰਨ ਜਾਂ ਵਖਿਆਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਭਵਜਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਡੂਬੋਣਾ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚਲੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਕਵੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ 'ਕੱਚੀ ਬਾਈ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਨਾਲ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਹੀ ਖੁਲ੍ਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਖੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਤਾਨਪੁਰੇ ਅਤੇ ਤਬਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਾਧਨਾ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਸਰੋਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ।

SubQuestion No:81

^{Q.81} ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ?

^{Ans} 🔀 1. ਪੱਛਮੀ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਚ ਉਪਰ ਵਰਤੋਂ ਸਾਰਥਕ ਹੋਈ ਹੈ।

X ² ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਈ ਹੈ।

🥒 ₃ ਇਹ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਿਅ ਹੋਇਆ ਹੈ।

★ 4 ਗੁਰਬਾਈ ਵਿਆਕਰਣ ਪਰਪੱਕ ਹੋਈ ਹੈ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਉ:

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਗਦਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖੀਆਂ ਤਰਜ਼ਾਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਰਨ ਜਾਂ ਵਖਿਆਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਭਵਜਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਡੂਬੋਣਾ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚਲੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਕਵੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ 'ਕੱਚੀ ਬਾਈ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਨਾਲ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਹੀ ਖੁਲ੍ਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਖੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਤਾਨਪੁਰੇ ਅਤੇ ਤਬਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਾਧਨਾ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਸਰੋਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ।

SubQuestion No:82

Q.82 ਕੱਚੀ ਬਾਈ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

Ans

- 🔀 1 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ
- X 2 ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਦੀ ਬਾਈ
- √ 3. ਅਖੌਤੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ
- X 4 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਬਾਣੀ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਉ:

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਗਦਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖੀਆਂ ਤਰਜ਼ਾਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਰਨ ਜਾਂ ਵਖਿਆਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਭਵਜਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਡੂਬੋਣਾ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚਲੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਕਵੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ 'ਕੱਚੀ ਬਾਈ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਨਾਲ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਹੀ ਖੁਲ੍ਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਖੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਤਾਨਪੁਰੇ ਅਤੇ ਤਬਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਾਧਨਾ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਸਰੋਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ।

SubQuestion No: 83

^{Q.83} ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

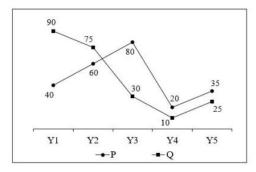
Ans

- 🗡 1 ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਲਿਵ ਜੁੜਦੀ ਹੈ।
- X 2. ਸ਼੍ਰੋਤੇ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਵਧ ਜੁੜਦੇ ਹਨ।
- 🗙 3 ਸ਼੍ਰੋਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵੱਧ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ।
- 🗸 4. ਸ੍ਰੋਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਦੇ ਹਨ।

Q.84 'The Upper Bari Doab which started irrigating the politically important Majha in 1860 was the first concrete result of development schemes launched by British rulers.' ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ -ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ: Ans X 1. ਅਪਰ ਬਾਰੀ ਦੇਆਬ ਜਿਸਨੇ 1860 ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਿਮ ਮਾਡੇ ਵਿਚ ਸਿੰਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਪਰ ਬਾਰੀ ਦੋਆਬ ਜਿਸਨੇ 1860 ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਿਮ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਸਿੰਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਰੋਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਠੇਸ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਪਰ ਬਾਰੀ ਦੋਆਬ ਜਿਸਨੇ 1860 ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਿਮ ਮਾਡੇ ਵਿਚ ਸਿੰਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਠੇਸ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਪਰ ਬਾਰੀ ਦੋਆਬ ਜਿਸਨੇ 1860 ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਾਡੇ ਵਿਚ ਸਿੰਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਠੇਸ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। Question ID: 396867794 'This essay has been prepared with inter-disciplinary material.' ਵਾਕ ਦਾ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ: 🔀 1 ਇਹ ਲੇਖ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ✓ ² ਇਹ ਲੇਖ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 🗙 3 ਇਹ ਲੇਖ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 🔀 4. ਇਹ ਲੇਖ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। Question ID: 396867795 In August 2021, which ministry by has launched PM-DAKSH Mobile App? Ans 1. Ministry of Social Justices and Empowerment X 2. Ministry of Woman and Child Development ★ 3. Ministry of Tribal Affairs X 4. Ministry of Rural Development Question ID: 396867796 Q.87 In February 2021, India's first center for Wetland Conservation and Management has been opened in which city? ★ 1 Tadepalligudem X 2. Bangalore 3. Chennai X 4. Hyderabad Question ID: 396867798

Q.88	Greeks referred Punjab as	
Ans	X 1. Taki Province	
	✓ 2. Pentapotamia	
	X 3. Sapt - Sindhu → Sindhu	
	× 4. Ponchnad	
		Question ID : 396867799
Q.89	Who among the following is an Indian activist who gets U.S. International Anti-Corre February 2021?	uption Champions Award in
Ans	★ 1. Meera Gandhi	
	✓ 2. Anjali Bhardwaj	
	X 3. Rahul M Jindal Output No. 10 August 1	
	X 4. Raideep K Dhami	
		Question ID : 396867797
		Question in . 390007797
Q.90	The book "Gulamgiri" deals with	
Ans	★ 1. Injustice of Sati Systems	
	★ 2. Injustice of Britishers	
	★ 4. Injustice of Mughals	
	1.0	
		Question ID : 396867800
Q.91	Raja lent an amount of ₹ 80000 on simple interest and ₹ 50000 on compound interest (corate of interest is 15 percent per annum and time period is 3 years in both cases. Then where the content is 15 percent per annum and time period is 3 years in both cases.	
	received by raja?	
Ans	✓ 1. ₹ 62043.75	
	× 2. ₹ 58443.25	
	× 3. ₹ 55084.25	
	× 4. ₹ 41000.5	
		Question ID : 396867803
Q.92 Ans	The average of 5 number is 4. The average of 3 of them is 3. What is the sum of the \checkmark 1. 11	ne remaining two number?
	× 2. 12	
	* 1 1 <u>4</u>	
	X 3. 13	
	★ 3. 13★ 4. 15	
		Question ID : 396867801

Q.93 The line chart given below shows the production of truck by two companies in five years.



The production of truck by company P in years Y1 and Y2 together are what percent of the production of truck by company Q in years Y3 and Y4 together?

Ans

X 1. 140 percent

X 3. 180 percent

× 4. 175 percent

Question ID: 396867804

Q.94 If the price of a commodity increases by 10 percent, then how much percent must a householder reduce his consumption of that commodity, so as not to increase his expenditure?

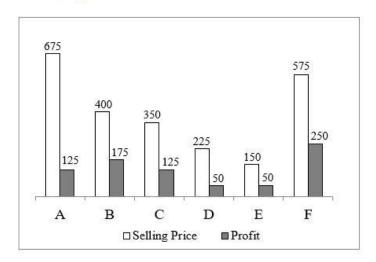
Ans

★ 1. 11.11 percent

× 2. 6.67 percent

× 4. 12.5 percent

Q.95 The bar graph given below shows the selling price and profit of six articles.



Cost price = Selling price - profit.

Which of the article has maximum cost price?

Ans

- √ 1. A
- X 2. F
- X 3. C
- X 4. E

Question ID: 396867805

Q.96 Which answer figure will complete the pattern in the question figure?



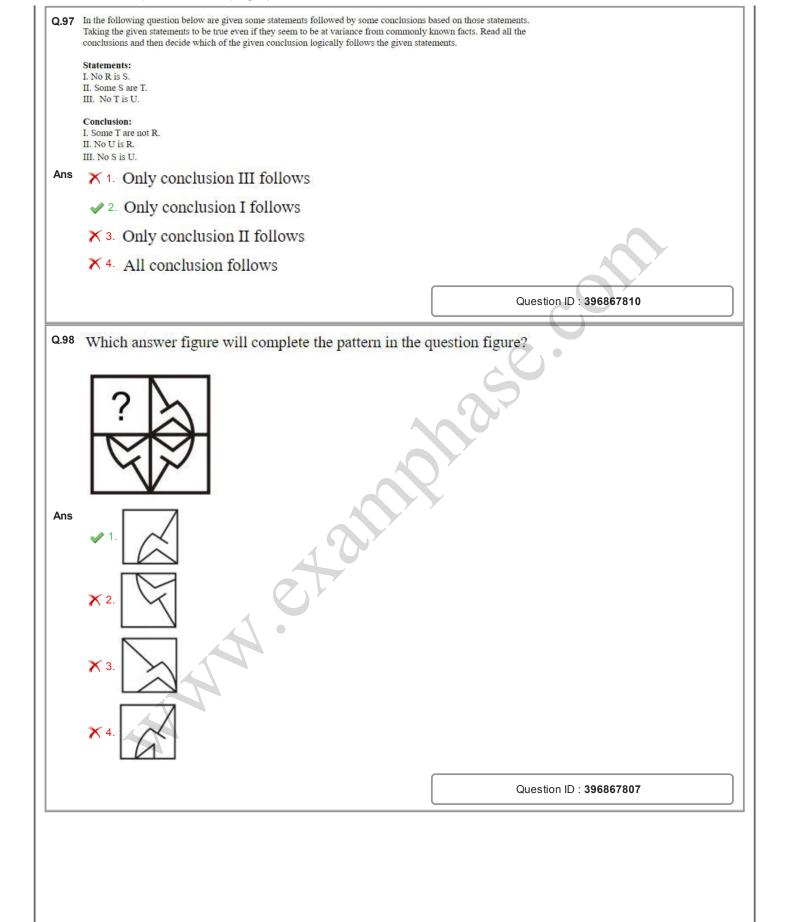
Ans











Q.99 Sanju is facing towards the west. He turns 225 degree in the anticlockwise direction. He turns 75 degree in the anticlockwise direction. He turns 105 degree in the anticlockwise direction. Finally, he turns 160 degree in the clockwise direction. In which direction is he facing now? Ans X 1 North-West X 2. South-East ✓ 3. North-East X 4. South-West Question ID: 396867808 Q.100 In the following question, select the number which can be placed at the sign of question mark (?) from the given 14 225 144 81 64 Ans X 1. 53 X 2. 49 **√** 3. 36 X 4. 38 Question ID: 396867809

Visit Website - Click Here